

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
імені Степана Шевчука

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 10/11 Етнологія і народне мистецтво України

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

інститут, факультет Художньо-педагогічний

2025 – 2026

Робоча програма дисципліни
ВК 10/11 Етнологія і народне мистецтво України
для здобувачів вищої освіти спеціальності
В3 Декоративне мистецтво та ремесла
за ОП «Декоративне мистецтво»
класифікація: бакалавр з образотворчого та декоративного мистецтва
Термін навчання: 3 роки 10 місяців

Мова навчання - українська

Розробники: к.філол.н. доц. кафедри Вернюк Я. С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Протокол від “25” вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри _____ (доц. Олена ВЛАСЮК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією художньо-педагогічного факультету

Протокол від “29” вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії _____ (доц. Олена ВЛАСЮК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Ярослава ВЕРНЮК, 2025 рік
© РДГУ, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -6	Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Обов'язкова	
Модулів - 6	Спеціальність: В3 Декоративне мистецтво та ремесла	Рік підготовки:	
Змістових модулів -4		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин 180		3,4-й	3,4 -й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -2 самостійної роботи -4		Практичні, семінарські	
		60 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		Освітній рівень: бакалавр	120 год.
		Вид контролю: залік – 4 семестр;	

Передумови

Вивчення дисципліни базується на засвоєнні студентами знань з історії України, культурології, історії світового та українського мистецтва, фольклористики, а також на загальному розумінні закономірностей розвитку культури та суспільства.. Дисципліна «Етнологія і народне мистецтво України» спирається на суміжні навчальні курси «Історія української культури», «Народознавство», «Образотворче мистецтво», «Декоративне мистецтво» - та створює підґрунтя для подальшого вивчення професійно орієнтованих дисциплін «Художні промисли та ремесла України», «Традиційна культура регіонів України, «Сучасне декоративне мистецтво».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Етнологія і народне мистецтво України» є формування у студентів цілісного уявлення про етнокультурну спадщину українського народу, її художньо-естетичні цінності та вплив на розвиток національного декоративного мистецтва. Курс спрямований на усвідомлення зв'язку між традиційною культурою, народними промислами й сучасними художніми процесами в Україні.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомити студентів з основами етнології як науки, її методами та поняттєвим апаратом;
- розкрити історичні етапи формування української етнокультури, її регіональні особливості;
- дати студентам уявлення про фольклористику як науку, її методи, завдання, проблематику, ознайомити їх із найвідомішими фольклористичними працями про усну народну творчість взагалі і про окремі жанри зокрема;
- вивчити роль народних звичаїв, обрядів, символіки, фольклору у становленні народного мистецтва;
- формувати у студентів естетичне сприйняття, повагу до національних традицій та їх творчого переосмислення у сучасному мистецтві;
- виробити у студентів уміння аналізувати наукову літературу з проблем фольклористики, навички аналізу фольклорного твору;
- ознайомити студентів з методикою збирання фольклорних творів;
- виховувати почуття національної гідності, любові до рідної культури та відповідальності за збереження нематеріальної культурної спадщини.

Основною **формою** навчальної діяльності студентів з дисципліни «Етнологія і народне мистецтво України» є *лекційні та семінарські* заняття, під час яких виклад навчального матеріалу закріплюється виконанням ряду завдань.

3.Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- термінологічний апарат навчальної дисципліни.
- предметну область та розуміння професійної діяльності;
- сучасний категоріально-термінологічний апарат літературознавства, знання найважливіших філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- розуміння місця фольклористики в системі сучасного гуманітарного знання, знання основ фольклористики для аналізу літературних явищ і процесів в українській літературі;
- володіння навичками самостійного аналізу своєрідностей художніх епох, напрямів, течій, видів і жанрів усної народної творчості.
- специфіку і динаміку розвитку і побутування народнопоетичних творів на різних історичних етапах;
- визначати специфічні риси фольклору в порівнянні з художньою літературою
- удосконалюючи уявлення про оригінальну народну творчість та протилежні їй вияви, виявляти характерні ознаки запозичення.
- основні етапи розвитку української фольклористики.
- основні теорії походження фольклору, його періодизацію та основні етапи розвитку.

- жанрові особливості фольклору.
- сучасні дослідження народнопоетичних жанрів;
- найвідоміших українських кобзарів;
- відомих фольклористів, найважливіші фольклористичні видання.

На основі набутих історико-теоретичних знань, практичних, синкретичних та порівняльних методів аналізу, наукового студіювання першоджерел, сучасних оцінок різних поглядів виробити у студентів навички та вміння аналітичного мислення для оцінювання етнологічного, фольклористичного буття.

Вміти:

- Засвідчити науково-теоретичне, історичне розуміння предмету;
- Логічно розвивати, переконувати синкретично, аналітично щодо появи певних думок про явища, етнологічний процес в цілому;
- Давати оцінку явищам, традиціям через сучасну громадську позицію, фахівця України XXI ст.;
- пояснити, обґрунтувати необхідність успадкування, популяризації фольклористично-етнографічних явищ, процесів, традицій жанрів;
- визначати і розшифровувати знакову і вербальну символіку;
- виклад думок збагачувати розкриттям етимології понять, термінів, посиленнями на джерелознавчу базу, відповідні жанри, традиції, ілюструвати знання фольклорних текстів;
- фіксувати, аналізувати загальноукраїнські, регіональні, локальні традиції виконання жанрів, здійснювати опис традицій, звичаїв;
- практично використовувати набуті теоретичні знання.

Дисципліна «Етнологія і народне мистецтво України» забезпечує набуття студентами таких компетентностей.

Загальні:

- ЗК 12. Здатність цінувати і поважати національну своєрідність, різноманітність та мультикультурність.

Фахові:

- ФК 06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- ФК 08. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору.
- СК 09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

- ПР02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ПР 06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
- ПР08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати

об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

- ПР 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

- ПР 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Етнологія та фольклор України: розвиток, традиції та успадкування

Тема лекції №1. Сучасні проблеми вивчення дисципліни «Етнологія та фольклор України».

Тема лекції №2. Україна – древня земля.

Тема лекції №3. Історико-етнографічне регіонування.

Тема лекції №4. Релігія в житті українців.

Тема лекції №5. Українська діаспора.

Тема практичного заняття №1. Документи регулюючі вивчення предмет.

Тема практичного заняття №2. Україна – древня земля.

Тема практичного заняття №3. Регіони України.

Змістовий модуль 2. Фольклор і символ

Тема лекції №1. Українські символи та священні знаки.

Тема лекції №2. Народний епос України.

Тема лекції №3. Дитячий фольклор.

Тема лекції №4. Історична та казкова проза.

Тема лекції №5. Пареміографія.

Тема практичного заняття №1. Прадавні українські символи.

Тема практичного заняття №2. Билини, думи та історичні пісні.

Тема практичного заняття №3. Календарна та родинно-обрядова творчість.

Практичне завдання: скласти власне дерево родоводу з обґрунтуванням мистецьких традицій та успадкування.

Змістовий модуль 3. Народне мистецтво України

Тема лекції №1. Види народного декоративного мистецтва (вишивка, ткацтво, різьба, кераміка)

Тема лекції №2. Художня символіка та орнамент у народному мистецтві.

Тема лекції №3. Регіональні особливості народних промислів.

Практичне завдання: скласти ілюстровану схему видів мистецтва з прикладами

Тема практичного заняття №1. Вивчення основних технік та традиційних матеріалів.

Тема практичного заняття №2. Ескіз декоративного виробу з використанням одного з традиційних матеріалів.

Тема практичного заняття №3. Художня символіка та орнамент у народному мистецтві.

Тема практичного заняття №4. Аналіз символіки орнаментів у вишивці, ткацтві та розписі (створення таблиці символів та їх значення).

Тема практичного заняття №5. Порівняльний аналіз виробів із двох регіонів.

Змістовий модуль4.

Народне мистецтво в сучасній культурі та декоративному мистецтві.

Тема лекції №1. Сучасне відродження народного мистецтва в Україні.

Тема лекції №2. Збереження та популяризація етнокультурної спадщини.

Тема лекції №3. Інтерпретація народного мистецтва в сучасних художніх практиках.

Тема практичного заняття №1. Аналіз прикладів використання народних мотивів у сучасному дизайні. Створення презентації – «Традиція в сучасному мистецтві».

Тема практичного заняття №2. Використання народних мотивів в інтер'єрі.

Тема практичного заняття №3. Фестивалі , виставки, майстер-класи та проекти як засіб популяризації народного мистецтва України.

Тема практичного заняття №4. Інтерпретація народного мистецтва в сучасних художніх практиках.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекцій	С Практ.	Сам.роб		Лекцій	Практ.	Сам.роб
1	180	60	30	120	6	7	8	9
Модуль 1.								
Етнологія та фольклор України: розвиток, традиції та успадкування								
Тема 1, Сучасні проблеми вивчення «Етнології і фольклористики»		2	2	5				
Тема 2. Україна – древня земля		2	2	5				
Тема 3. Історико-етнографічне районування		2		5				
Тема4 Релігія в житті українців		2		10				
Тема лекції 5 Українська діаспора		2		5				

Змістовий модуль 2. Фольклор і символ

Тема 6. Українські символи та священні знаки,		2	2	12				
Тема 7. Народний епос України		2	2	8				
Тема 8. Дитячий фольклор		2	2	8				
Тема 9. Історична та казкова проза.		2	2	2				
Усього	90	18	12	60				

Модуль 3. Народне мистецтво України

Тема 10. Види народного декоративного мистецтва (вишивка, ткацтво, різьба, кераміка).		2						
Тема 11. Художня символіка та орнамент у народному мистецтві.		2						
Тема 12. Регіональні особливості народних промислів.		2						
Практичні заняття: Тема 1. Вивчення основних технік та традиційних матеріалів.			2					
Тема 2. Ескіз декоративного виробу з використанням одного з традиційних матеріалів.			2					
Тема 3. Художня символіка та орнамент у народному мистецтві.			2					
Тема 4. Аналіз символіки орнаментів у вишивці, ткацтві та розписі (створення таблиці символів та їх значення).			2					
Тема 5. Порівняльний аналіз виробів із двох регіонів.			2					

Модуль 4
Народне мистецтво в сучасній культурі та декоративному мистецтві.

Тема 13. Сучасне відродження народного мистецтва в Україні .		2		6				
Тема 14. Збереження та популяризація етнокультурної спадщини.		2		4				
Тема лекції 15. Інтерпретація народного мистецтва в сучасних художніх практиках.		2		3				
Практичні заняття: Тема1. Аналіз прикладів використання народних мотивів у сучасному дизайні. Створення презентації «Традиція у сучасному мистецтві».			2	2	4			
Тема2. Використання народних мотивів в інтер'єрі .			2					
Тема 3. Фестивалі, виставки, майстер-класи та проекти як засіб популяризації народного мистецтва України.			2					
Тема 4. Інтерпретація народного мистецтва в сучасних художніх практиках.			2					
Всього:	90	12	18	60				
Всього:	180	30	30	120				

6. Теми практичних занять (Всього 30год.)

Тема практичного заняття №1. Документи регулюючі вивчення предмет.

Тема практичного заняття №2. Україна – древня земля.

Тема практичного заняття №3. Регіони України.

- Тема практичного заняття №4. Хрест та ікони в традиціях українців.
- Тема практичного заняття №5. Прадавні українські символи.
- Тема практичного заняття №6. Билини, думи та історичні пісні.
- Тема практичного заняття №7. Календарно та родинно-обрядова поезія.
- Тема практичного заняття №8. Вивчення основних технік та традиційних матеріалів.
- Тема практичного заняття №9. Ескіз декоративного виробу з використанням одного з традиційних матеріалів.
- Тема практичного заняття №10. Художня символіка та орнамент у народному мистецтві.
- Тема практичного заняття №11. Аналіз символіки орнаментів у вишивці, ткацтві та розписі (створення таблиці символів та їх значення).
- Тема практичного заняття №12. Порівняльний аналіз виробів із двох регіонів
- Тема практичного заняття №13. Аналіз прикладів використання народних мотивів у сучасному дизайні. Створення презентації – «Традиція в сучасному мистецтві».
- Тема практичного заняття № 14. Фестивалі , виставки, майстер-класи та проекти як засіб популяризації народного мистецтва України.
- Тема практичного заняття № 15. Інтерпретація народного мистецтва в сучасних художніх практиках.

7. Самостійна робота (Всього 120 год.)

- Тема №1. Значимість статей Конституції України для утвердження державної символіки, державної української мови, мов національних меншин та розвитку загальнонаціонального мистецтва.
- Тема №2. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI-го ст.) – документи демократичності традицій та мистецтва.
- Тема №3. Україна – древня земля: етимологія та історія утвердження назви.
- Тема №4. Усна народна творчість і професійна художня література.
- Тема №5. Розвиток української етнології від другої половини XIX ст. до сучасності.
- Тема №6. Етнографічне районування України.
- Тема №7. Історико-етнічне районування та етнічні групи в Україні.
- Тема №8. Скласти характеристику древнім етнічним регіонам.
- Тема №9. «Чому ми хочемо самостійної України» (за дослідженням Степана Рудницького).
- Тема №10. Значимість пізнання релігійності українського народу: «Українська церква» (за опусами Митрополита Іларіона (Івана Огієнка) – «Як Москва всіх одурила».
- Тема №11. Вірування в сучасному побутуванні.
- Тема №12. Голодомор – як геноцид українського народу.
- Тема №13. Фольклор як книга народної пам'яті про винищення українського народу.
- Тема №14. Свята та обряди народного календаря.

Тема №15. Героїчний епос України (билини, думи та історичні пісні).

Тема №16. Українські балади: дослідження, успадкування.

Тема №17. Історична проза (легенди, перекази, оповідання, бувальщини).

Тема №18. Псалми, псалми.

Тема №19. Знаки-символи України.

Тема №20. Пареміографія.

Тема №21. Історія становлення українського народного декоративного мистецтва.

Тема №22. Традиційна українська вишивка: орнамент, кольорова гама, регіональні особливості.

Тема №23. Символіка орнаментів у народному мистецтві.

Тема №24. Українська народна кераміка: центри, техніка, художні особливості.

Тема №25. Петриківський розпис як феномен української культури (включення до списку ЮНЕСКО).

Тема №26. Традиційне ткацтво та килимарство – художні особливості та сучасні інтерпретації.

Тема №27. Народне мистецтво у творчості сучасних українських художників.

Тема №28. Фестивалі, виставки, ярмарки та майстер-класи як форма популяризації народного мистецтва.

Тема №29. Народне мистецтво у цифровому просторі: онлайн-виставки, арт-платформи, віртуальні музеї.

Тема №30. Етнокультурна спадщина України у світовому культурному контексті.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (семінарські заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування,

рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними

засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування

МО3 - колоквиум,

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

MO8 – презентації та виступи на наукових заходах;
 MO9 – захист лабораторних і практичних робіт;
 MO10 – залік.

8. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- залік;
- тестові контрольні роботи;
- творчі проекти;
- презентації, -дискут результатів виконаних завдань та досліджень
- реферати.

9. Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПШ)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 12.	Здатність цінувати і поважати національну своєрідність, різноманітність та мультикультурність.	ПР02	Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.	МН1 МН2 МН6	МО2 МО1
		ПР08	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.		
ФК 06	Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.	ПР 06	Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.	МН1 МН2 МН4	МО7 МО2 МО5

ФК 08.	Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.	ПР08	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу	MН2 MН4	МО2 МО5
--------	--	------	--	------------	------------

10. Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	о
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній	добре	зараховано
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження	(конструктивно-варіативний)	добре	зараховано

			думок			
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Технологія і матеріалознавство»

Поточне тестування та самостійна робота															
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T1	T2	T1	T2
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	15	15	15
Модульний контроль -- 25					Модульний контроль - 35							Модульний контроль - 30		Модульний контроль - 30	
Залік – 20											Екзамен – 40				
Всього – 100											Всього – 100				

12. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Етнологія та фольклор України» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» // Я. С. Вернюк. – Рівне, 2017. – 20 с.; Опорні конспекти лекцій, ілюстративний матеріал, тести.

13. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Дохристиянські вірування українців і поетичний світ.
2. Образи язичницьких богів в українській календарно-обрядовій поезії.
3. Ритуально-магічна поетика замовлянь.
4. Ворожіння як система словесно-обрядових дій.
5. Вплив християнства на розвиток української народної словесності.
6. Дитячий фольклор. Питання класифікації.
7. Вертеп і вертепна драма в українській культурі.
8. Легенди і перекази мого краю.
9. Зимовий фольклор рідного краю.
10. Жанри весняного циклу в моєму регіоні.
11. Жанри літнього циклу в моєму регіоні.
12. Жанри осіннього циклу в моєму регіоні.
13. Український рік у народних звичаях та обрядах.
14. Весільні пісні жителів мого села (міста).
15. Культ вогню і води в українських весільних піснях.
16. Символіка весільних пісень.
17. Символіка весільного рушника.
18. Образ дороги в чумацьких піснях.
19. Весільні елементи у жнивварських піснях.
20. Образ козака в пісенних жанрах українського фольклору.
21. Національна героїка в історичній пісні та думі.
22. Образ козака у народних думах.
23. Образ Богдана Хмельницького в героїчному епосі.

24. Маруся Богуславка у фольклорній традиції.
25. Психологізм образів у баладах.
26. Художні особливості солдатських пісень.
27. Художні особливості емігрантських пісень.
28. Специфіка українських фантастичних казок.
29. Морально-етична проблематика казок (на матеріалі певного регіону).
30. Відображення ментальності в українських анекдотах.
31. Психологічний паралелізм в ліричній пісні.
32. Картина світу в українській народній казці.
33. Художня природа народних паремій.
34. Поетика історичних пісень.
35. Образ Долі в народному епосі.
36. Образ Долі в народних ліричних піснях.
37. Образ вишиванки у народних піснях.
38. Образ жінки в українських ліричних піснях.
39. Образ матері у родинно-побутових піснях.
40. Голодомор у фольклорній інтерпретації.
41. Обряди сучасного міста (села).
42. Сучасний дитячий фольклор.
43. Символіка орнаментів у народному мистецтві.
44. Українська народна кераміка: центри, техніка, художні особливості.
45. Петриківський розпис як феномен української культури (включення до списку ЮНЕСКО).
46. Традиційне ткацтво та килимарство – художні особливості та сучасні інтерпретації.
47. Народне мистецтво у творчості сучасних українських художників.
48. Фестивалі, виставки, ярмарки та майстер-класи як форма популяризації народного мистецтва.
49. Народне мистецтво у цифровому просторі: онлайн-виставки, арт-платформи, віртуальні музеї.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Український фольклор: визначення, предмет і завдання навчальної дисципліни. Фактори впливу на розвиток українського фольклору та його етнічні особливості.
2. Фольклористика як наука про народну творчість. Галузі фольклористики. Школи і напрями фольклористики: характеристика, засновники, основні представники.
3. Документи регулюючі вивчення дисципліни: зарубіжні («Рекомендація ЮНЕСКО державам-членам про збереження фольклору», «Кодекс професійної етики етнографа»; вітчизняні («Конституція України», «Декларація про державний суверенітет України», «Державна національна програма МА «Освіта XXI-го ст.»»).
4. Україна – древня земля: етимологія та історія утвердження назви.
5. Регіони України, їх характеристика.
6. Біблія – джерело знань.
7. Релігія в житті українців.

8. Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) про значимість пізнання релігійності українського народу.
9. Українська діаспора, її хвилі.
10. Українознавчі центри у зарубіжжі, завдання співпраці з ними для утвердження традиційної культури, мистецтва.
11. Голодомог – геноцид українського народу.
12. Фольклор як книга народної пам'яті про винищення українського народу.
13. Українські народні балади: поетика, жанрово-стильові особливості, класифікація. Тематичний діапазон основних баладних сюжетів. Аналіз окремого твору.
14. Легенда як жанр народної словесності: художня природа, жанрово-стильові особливості, класифікація, зв'язок з писемною літературою.
15. Календарно-обрядова творчість: загальна характеристика, ритуально-міфологічна основа, жанрова структура.
16. Періодизація фольклору. Аналіз розвитку українського фольклору в доісторичну та історичну епохи.
17. Магія як найдавніший пласт народної творчості, її форми. Тотемізм, анімізм, фетишизм.
18. Принципи класифікації паремійного фонду. Жанрові особливості прислів'їв і приказок. Художня структура і тематика загадок.
19. Казки про тварин, їх походження, основні теми, ідеї й образи. Поетика і стиль казок про тварин.
20. Фантастичні казки, походження і характерні риси цих казок. Життєва основа давніх сюжетів. Образ позитивного героя, його характерні риси.
21. Соціально-побутові казки: тематика, алегоричні образи Кривди, Долі, Злиднів тощо, їх глибокий зміст. Соціально-побутові казки про родинні стосунки.
22. Родинно-обрядовий фольклор (загальна характеристика). Зміст і художня своєрідність весільних пісень. Аналіз окремих творів.
23. Легенди і перекази: походження, основні тематичні групи, жанрова відмінність легенд і переказів.
24. Історичні легенди і перекази, відображення в них національної боротьби українського народу проти гнобителів.
25. Ритуально-міфологічна основа літнього циклу календарно-обрядової творчості. Жанри літнього циклу календарно-обрядової творчості.
26. Дума як жанр, походження, тематичні цикли. Аналіз окремого тексту.
27. Жанри весняного циклу календарно-обрядової творчості. Образно-архетипна структура.
28. Кумулятивні казки, їх різновиди та поетика. Аналіз окремих творів.
29. Ритуально-міфологічна основа осіннього циклу календарно-обрядової творчості. Жанри осіннього циклу календарно-обрядової творчості. Аналіз окремих творів.
30. Билини. Походження жанру, цикли билинного епосу, особливості поетики.
31. Легенда як жанр народної словесності, її художня природа. Класифікація та аналіз тематичних груп легенд.
32. Відображення світогляду народу в колядках і щедрівках. Поетика цих творів. Аналіз окремих творів.

33. Історичні пісні: класифікація, жанрово-стильові особливості, поетика. Аналіз окремих творів.
34. Українські народні балади: поетика, тематично-стильові особливості. Аналіз окремих сімейно-побутових балад.
35. Пареміографія. Художня природа, жанрові різновиди та класифікація народних паремій.
36. Дитячий фольклор, його специфіка і жанрова структура.
37. Ритуально-міфологічна основа зимового циклу календарно-обрядової творчості. Жанри зимового циклу календарно-обрядової творчості. Аналіз окремих творів.
38. Родинно-побутові ліричні пісні. Пісні про кохання. Аналіз окремих творів.
39. Перекази: художня природа, жанрово-стильові особливості, класифікація, аналіз основних тематичних груп.
40. Символіка орнаментів у народному мистецтві.
41. Українська народна кераміка: центри, техніка, художні особливості.
42. Петриківський розпис як феномен української культури (включення до списку ЮНЕСКО).
43. Традиційне ткацтво та килимарство – художні особливості та сучасні інтерпретації.
44. Народне мистецтво у творчості сучасних українських художників.
45. Фестивалі, виставки, ярмарки та майстер-класи як форма популяризації народного мистецтва.
46. Народне мистецтво у цифровому просторі: онлайн-виставки, арт-платформи, віртуальні музеї.
47. Етнокультурна спадщина України у світовому культурному контексті.
48. Методологія вивчення дохристиянських вірувань.
49. Найдавніші обряди та ритуали.
50. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях.
51. Етнографічні особливості інших народів України і сучасні етнічні процеси в республіці.

Порядок оскарження оцінок

Процедура оскарження оцінок регулюється внутрішніми нормативними документами навчального закладу, саме **ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У РІВНЕНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ-2024**
[pol oop 2024.pdf](#) пункт 6.12.2.6

14.Рекомендована література (основна, допоміжна)

Базова

1. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. – Т.1. – К.: Либідь, 1993. – 392 с.
2. Голосовкер Я. Є. Логика мифа. – М.,1987.
3. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К.: Редакція часопису «Народознавство», 2001. – 576 с.

4. Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості: Пісні, прислів'я, загадки, скоромовки / Упоряд. Н.С.Шумада. – К.: Веселка, 2005. – 606 с.
5. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К.: Музична Україна, 2008. – С.17-32.
6. Калинова сопілка: Антологія української народної творчості / Упор. Н.Шумада. – К.: Веселка, 1989. – 606 с.
7. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 591 с.
8. Семенов О.М. Український фольклор: Навчальний посібник. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. – 256 с.
9. Українське народознавство: навч. посібник / За ред. С.П.Павлюка. – К.: Знання, 2006. – 568 с.

Допоміжна

1. Аліксійчук О.С. Дитячий фольклор Поділля (Антологія народної творчості): Навч. посібник. – Кам'янець-Подільський, 2005. – 76 с.
2. Балади. Кохання і дошлюбні стосунки / Упор. О.І.Дей, А.Ю.Ясенчук. – К.: Наукова думка, 1987. – 472 с.
3. Балади. Родинно-побутові стосунки / Упор. О.І.Дей та інші. – К.: Наукова думка, 1988. – 528 с.
4. Балади / Упор. О.Дей, А.Ясенчук. К.: Дніпро, 1987. – 319 с.
5. Бріцина О., Головаха І. Усно-формульна теорія та вивчення українських народних дум // Народна творчість та етнографія. – 1997. – №2-3. – С.54-61.
6. Булашев Г.О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: Космогонічні українські народні погляди та вірування. – К.: Довіра, 1993. – 414 с.
7. Весілля: У 2 кн. / Передм. О.Правдюк. – К.: Наукова думка, 1970. – Кн. 1 – 451 с.; Кн. 2. – 476 с. 8. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 кн. – К.: Оберіг, 1991. – Т.1. – 450 с.; Т.2 – 445 с.
8. Герасимчук В. Міфологічні мотиви у фольклорі та літературі: особливості трансформації // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – №1. – С.37-44; №2. – С.53-59.
9. Героїчний епос українського народу: Хрестоматія / Упор. О.Таланчук, Ф.Кислий. – К.: Либідь, 1993. – 432 с. 11.
10. Гнатюк В. Нарис української міфології. – Львів: Ін-т Народознавства Нац. Академії Наук. України, 2000. – 263 с.
11. Григор'єв-Наш. Історія України в народних думках і піснях. – К.: Дніпро, 1993. – 271 с.
12. Грица С.Й. Фольклор у просторі та часі: Вибрані статті. – Тернопіль: Астон, 2000. – 228 с.
13. Давидюк В. Від «Куці-Баби» до «Діда-Панаса» (культ предків у народній грі) // Берегиня. – 2002. – №2. – С.13-17.
15. Дей О.І. Українська народна балада. – К.: Наукова думка, 1986. – 263 с.
14. Денисюк І. Національна специфіка українського фольклору // Слово і час. – 2003. – №9. – С.16-24; №10. – С.41-50.

15. Дунаєвська Л.Ф., Таланчук О.М. Український фольклор у контексті міфології народів світу // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. –1996. – №5. – С.14- 18.
16. Дунаєвська Л.Ф. Українська народна казка. – К.: Вища школа, 1987. – 128 с.
17. Іваницький А. Українська музична фольклористика. – К.: Заповіт, 1997. – 392 с.
18. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу: Історико-релігійна монографія. – К.: АТ «Обереги», 1994. – 424 с.
19. Календарно-обрядові пісні / Упор. О.Ю.Чебанюк. – К.: Дніпро, 1987. – 392 с.
20. Кафарський В.І., Савчук Б.П. Етнологія: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 432 с.
21. Кейда Ф.Ф. Український фольклор про гайдамаччину. – К.: Вирій, 1999. – 239 с.
22. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2 кн. – Кн. 1. – К.: Обереги, 1994. – 400 с.
23. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2 кн. – Кн. 2. – К.: Обереги, 1994. – 528 с.
24. Киченко О. Фольклор як художня система: Проблеми теорії. – Дрогобич: НВЦ «Каменярь», 2002. – 212 с.
25. Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. – К.: Наукова думка, 1990. – 142 с.
26. Ковальчук О. Українське народознавство. – К.: Освіта, 1992. – 176 с.
27. Кононенко В. Шляхами народних приповідок: Посібник для вчителя. – К.: РВЦ «Проза», 1994. – 208 с.
28. Костомаров М. Слов'янська міфологія. – К.: Либідь, 1994. – 283 с.
29. Круть Ю.З. Хліборобська обрядові поезія слов'ян. – К.: Наукова думка, 1973. – 208 с.
30. Лановик М., Лановик З. Вивчення української усної народної творчості у вищій школі // Вища школа. – 2001. – №6. – С.38-45.
31. Легенди та перекази / Упор. та приміт. А.Л.Іоаніді. – К.: Наукова думка, 1985. – 400 с.
32. Лисюк Н. Фольклор як політична зброя // Слово і час. – 2005. – №11. – С.65-71.
33. Лозинський Й. Українське весілля. – К.: Наукова думка, 1992. – 176 с.
34. Мишанич С.В. Усні народні оповідання: питання поетики. – К.: Наукова думка, 1986. – 327 с. 37. Нудьга Г. Українська дума і пісня в світі. Книга 1. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1997. – 424 с.
35. «Ой у лузі червона калина»: Українські січові стрільці в піснях / Упоряд. М.Кришук; Муз. розшифрування М.Запотічного. – Тернопіль, 1990. – 56 с.
36. Пазяк М.М. Українські прислів'я та приказки: Проблеми пареміології та пареміографії. – К.: Наукова думка, 1984. – 204 с.
37. Під одним небом: Фольклор етносів України / Упор. Л.К.Вахніна. – К.: Голов. спеціал. ред. літ. мовами нац. меншин, 1996. – 255 с.
38. Пісні родинного життя: Збірник / Упоряд. Г.В.Довженок. – К.: Дніпро, 1988. – 359 с.

39. Плісецький М. Українські народні думи. Сюжети і образи. – К.: Кобза, 1994. – 364 с.
40. Повстанські пісні / Упоряд. і муз. ред. В.Подуфалій. – Тернопіль, 1992. – 78 с. 1
41. Пономарьов А.П. Українська етнографія: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1994. – 320 с.
42. Рай-поле: Фольклор і сучасна народна творчість Придніров'я. – Дніпропетровськ: Дніпрокнига, 2001. – 272 с.
43. Русин М.Ю. Фольклор: традиції і сучасність. – К.: Либідь, 1991. – 114 с.
44. Руснак І. Думи та історичні пісні: Тексти та їх інтерпретація. – Кіровоград: Степова Еллада, 1999. – 96 с.
45. Савур-могила: Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини. – К.: Дніпро, 1990. – 261 с.
46. Седнев Вл. Страшні дитячі історії: символізація необхідності // Філософська і соціологічна думка. – 1995. – №9-10. – С.205-215.
47. Сивачук Н. Український дитячий фольклор: Підручник. – К.: Деміург, 2003. – 288 с.
48. Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу. – К.: Освіта, 1995. – 272 с.
49. Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар. – К.: Веселка, 1993. – 207 с.
50. Скуратівський В.Т. Русалії. – К.: Довіра, 1996. – 734 с.
52. Смоляк О.С. Український дитячий музичний фольклор: підручник-хрестоматія для викладачів та учнів. – Тернопіль: Лілея, 1998. – 78 с.
53. Українська народна творчість у поняттях міжнародної термінології / Антонович Є. та ін.: Колективне дослідження за матеріалами Других Гончарівських читань. – К.: НАН України, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Рильського, 1996. – 325 с.
54. Українська фольклористика. Словник-довідник /укладання і загальна редакція Михайла Чернописького. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 448с.
- 55.Українські замовляння / Упоряд. М.Н.Москаленко. – К.: Дніпро, 1993. – 309 с.
56. Українські перекази / Зібр. М.Возняк. – К.: Абрис, 1993. – 120 с.
57. Українські прислів'я, приказки і таке інше. Уклав М.Номис / Упоряд. М.Пазяк. – К.: Либідь, 1993. – 768 с.
58. Українські символи / За ред. М.Дмитренка. – К.: Редакція часопису «Народознавство», 1994. – 140 с.
59. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К.: Либідь, 1991. – 638 с.
60. Федас Й. Український народний вертеп (у дослідженнях ХІХ – ХХ ст.). – К.: Наукова думка, 1987. – 182 с.
61. Юдкін І. Ритміка українських веснянок і західноєвропейські фольклорні традиції // Народна творчість та етнографія. – 1994. – №4. – С.57-60.
62. Ятченко В. Замовляння та їх значення для вивчення ментальності українців // Народна творчість та етнографія. – 1996. – №1. – С.15-21.

Інформаційні ресурси

1. www.ukrfolk.kiev.ua – Проект «Моя Україна. Берви».
2. www.kolyadka.h1.ru – Сайт «Звичаї нашого народу» (опис народних свят, демонологія, прикмети, сонник).
3. www.pisni.org.ua – Сайт «Українські пісні» (тексти народних пісень з нотами).
4. www.gomin.uazone.net – «Гомін» (архів української народної пісенності).
5. www.ukrlib.com.ua/narod/index.php – Розділ «Народна творчість» на сайті «Бібліотека української літератури».
6. www.lukoshko.net – Українські, білоруські, російські народні казки.
7. www.rius.kiev.ua/nt.html – Сайт НДІ українознавства, розділ «Сонячне коло» (народні обряди).
8. www.ualogos.kiev.ua – Електронне наукове фахове видання «Українознавство».
9. www.etno.webua.org – «Українська етнографія».
10. www.berehynya.iatr.org.ua – Всеукраїнський народознавчий часопис «Берегиня».
11. www.mau-nau.org.ua – Сайт Національної асоціації українців.
14. www.folkart.net.ua – «Українська народна творчість».
12. www.etnolog.org.ua/imfe.html – Сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Рильського.
13. www.ruthenia.ru/folklore/cnek.html – Сайт «Фольклор и постфольклор: структура, типологія. семантика».

Робоча програма навчальної дисципліни _____
(назва навчальної дисципліни)

перезатверджена без змін та доповнень / зі змінами та доповненнями на 20__-20__ навчальний рік

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

